

La crisi d'Unió Valenciana trasllada la inestabilitat al govern municipal de València

El crac del regionalisme

Primer va ser el senador Miquel Ramón Quiles, després el regidor de l'Ajuntament de València Francesc Martínez León. En dues setmanes Unió Valenciana ha perdut dos càrrecs que han passat a Esquerra Nacionalista Valenciana, un partit letàrgic que ha ressuscitat de sobte.

Miquel Ramón Quiles, a la dreta, amb un company del seu nou partit: ENV.

RAFA GIL

La crisi oberta en les files d'Unió Valenciana arran de la persecució iniciada per la direcció d'UV contra l'anomenat "sector crític", s'ha saldat amb l'eixida de dos destacats militants de la formació regionalista i la seua posterior incorporació a Esquerra Nacionalista Valenciana (ENV). Aquesta formació política, antiga companya d'UV, fa més de dos anys que està inactiva i no supera els 300 militants.

El primer a deixar les hosts lizondistes ha estat el senador Miquel Ramón Quiles, fill de l'ex-president del partit i darrer alcalde franquista Miguel Ramón Izquierdo. Des que Lizondo va assestar un colp de mà en la darrera assemblea gene-

ral del 5 d'abril, en què va aconseguir rellevar Ramón Izquierdo de la presidència del partit, l'enfrontament entre Ramón Quiles i Lizondo ha estat una constant.

El conflicte es va intensificar aquest estiu amb l'obertura d'un expedient disciplinari contra el senador regionalista, acusat per la cúpula dirigent d'UV, juntament amb altres destacats membres del partit, de pactar amb el PSOE la venda de l'alcaldia de València. L'expedient en qüestió no va anar més enllà perquè fa dues setmanes Quiles va presentar la seua baixa voluntària en UV alhora que anunciava públicament el seu pas a ENV. En realitat era un retorn, ja que havia abandonat aquesta formació el 1982 juntament amb el seu pare i el mateix González Lizondo.

Després del senador, la passada setmana es va produir l'eixida de Francesc Martínez León –fins ara regidor de Parcs i Jardins–, amic personal de Ramón Quiles. L'expedient obert contra Quiles ha estat la causa determinant de la decisió adoptada per l'antic regidor regionalista. Martínez León estava segur que el següent expedientat seria ell i va optar per avançar-se a la direcció del partit en presentar la seua dimissió.

Tant Miquel Ramón Quiles com Martínez León han coincidit a assenyalar que la falta de democràcia interna i l'acostament d'UV als postulats del PP han estat la causa de les seues dimissions. Martínez León va comunicar a la direcció regionalista la seua baixa el passat dilluns

Martínez León, actual regidor per ENV, després d'abandonar UV.

RAFA GIL

en una carta adreçada a González Lizondo ahora que anunciava el seu pas al grup mixt com a militant –igual que Quiles– d'ENV i posava a disposició de l'alcaldessa Barberà les dependències de Parcs i Jardins i de Descentralització i Participació Ciutadana que ocupava des del 25 de juliol de 1991.

DIVORCI A LA ITALIANA

Així doncs, amb la integració de Martínez León com a únic portaveu del grup mixt de l'ajuntament, el matrimoni de conveniència pactat entre la conservadora Rita Barberà i el cabdill regionalista Vicent González Lizondo, es troba a punt del seu divorci.

La baixa presentada per Francesc Martínez León com a militant d'UV i la consegüent eixida del govern municipal, a més d'incrementar la crisi dins d'UV, significa per a la dreta la pèrdua de la majoria absoluta, ja que situa la coalició PP-UV amb 16 escons, els mateixos que té la possible coalició PSOE-EUPV.

Així les coses, Martínez León i ENV es converteixen de sobte en la clau que pot decantar l'alcaldia en favor de Rita Barberà o, pel contrari, en favor de Clementina Ródenas.

No obstant això, Martínez León i Rita Barberà han firmat un acord pel qual els dos es comprometen a obrir un període de reflexió, no superior a un mes, com a garantia de la continuïtat del PP al capdavant de l'ajuntament. Però l'estabilitat del govern no és molt clara, ja que mentre Barberà assegura que l'ex-regidor regio-

nalista li ha manifestat la seua voluntat de mantenir l'actual govern, Martínez León va precisar que el seu suport al pacte de govern estaria condicionat a l'aprofundiment del "nacionalisme valencià" i que no descarta una moció de censura.

A més cal apuntar que, encara que Martínez León donara el seu vot a l'actual govern, la crisi també continuaria perquè Lizondo s'ha manifestat contrari a qualsevol pacte amb les regidories que fins ara ocupava Martínez León "perquè pertanyen a UV". En contestació a aquestes declaracions, l'alcaldessa, Rita Barberà, va apuntar que el document firmat per Martínez León "és el vàlid i talla la crisi", i va llevar importància a les declaracions del seu soci Vicent González Lizondo.

Per Ramón Quiles la negativa de Lizondo es una estratègia seua per trencar la coalició amb el PP: "Lizondo sap que no té res a fer en les pròximes eleccions i per això vol que una tercera persona trenque el pacte per tal d'incloure UV dins del PP".

UNA CRISI EN QUATRE ACTES

La crisi d'UV és el resultat d'una lluita de poder establerta entre les diferents famílies enfrontades. D'una banda, la família Ramón, a què pertanyen Miquel Ramón Izquierdo, el seu fill Miquel Ramón Quiles, el regidor Francesc Martínez León, el portaveu a les Corts, Joan Oliver, i a vegades, depèn com bufe el vent, el regidor de Sanitat i ex-portaveu en la Diputació de València, Vicente Martínez Mar-

co. En l'altra família es troben el mateix González Lizondo, Tártilo Piles, Leonardo Ramón i el grup d'assessors anomenats "quaranta principals", entre els que figuren Vicent Ferrer, Alfonso Novo, José Maria Chiquillo i Vicente Sanchis.

La història de l'enfrontament entre les dues famílies és una representació teatral dividida en quatre actes i codirigida i interpretada, segons fonts internes del partit, per Lizondo i els seus homes de confiança: Tártilo Piles, anomenat *Tachi*, pels seus amics, i Leonardo Ramón.

El primer acte de la dissensió es produeix abans del 25 de juliol, és a dir amb anterioritat al pacte d'UV amb el PP, quan la socialista Ródenas encara estava al capdavant del govern municipal. En aquell moment Piles i Leonardo Ramón actuen de conspiradors contra els interessos del PSOE i d'esquenes al seu partit, pacten amb el CDS una moció de censura per tal de destruir Ródenas com a alcaldessa. Els dos regidors regionalistes negocien amb Fermín Artaigoitia l'operació, i li ofereixen la continuïtat política en les següents eleccions com a diputat autonòmic. Artaigoitia es mostra d'acord amb l'oferta d'UV, però la seua companya de files Alicia Boado, dubtosa entre el sí i el no, rebutja finalment la proposta i impossibilita que la moció de censura es porte a terme. Amb aquest resultat, Unió Valenciana no arriba al govern municipal i a més es veu obligat a admetre Fermín Artaigoitia i una colla d'assessors del CDS.

L'altra escena de l'acte, es desenrotlla en el consell provincial del partit. Les veus contra Tártilo Piles i Leonardo Ramón són nombroses. L'acusen d'haver venut el partit sense obtenir res a canvi. La intervenció de Lizondo, que s'erigeix com a màxim responsable de l'operació i director del guió, tanca el primer acte, però no la crisi interna, que es torna a obrir amb la confecció de les llistes municipals i autonòmiques.

En aquesta ocasió, els noms de Mayren Beneyto –la *Preysler* de la *jet-set* valenciana i actualment regidora d'Afers Socials– i el d'Artaigoitia són criticats tant pel grup municipal com pels parlamentaris autonòmics situats més a prop de la família Ramón. Segons Ramón Quiles, "la decisió d'incloure Mayren Beneyto com a regidora és defensada per Leonardo Ramón perquè, segons ell, Beneyto representava per a nosaltres la captació de la *jet-set* i del vot elitista".

Lizondo, però, no aconsegueix ser designat alcalde i no té més remei que optar

per pactar amb el PP per tal de arribar a l'ajuntament. La coalició amb els conservadors dona pas al segon acte de la representació teatral on Lizondo, Piles i Leonardo Ramón negocien el repartiment de regidories. El pacte de govern amb el PP dona a UV les regidories més importants, com Cultura, Urbanisme, Personal i Patrimoni entre altres. Tot i que els regionalistes acaparen moltes dependències, UV se situa en una posició molt dèbil perquè tota la seua gestió és capitalitzada pels populars sense que la cúpula regionalista siga capaç de traure'n cap profit.

L'abassegament de dependències municipals per part d'UV és criticat pels dirigents històrics del partit. Així, el mateix Ramón Quiles assenyala que "l'únic beneficiat del pacte ha estat el PP. El que ha fet fins ara UV es fer-li la feina al Partit

Leonardo Ramón: l'home de la discòrdia en UV

Sempre en segon pla. El seu nom va sempre després del líder, González Lizondo, és Leonardo Ramón, un dels vice-presidents regionals i l'home que fonts internes del partit regionalista acusen de ser el principal instigador de l'acostament ¿definitiu? d'UV cap al PP. Des de la segona fila, les seues pressions han provocat l'esclafit del regionalisme.

Leonardo Ramón Sales va nàixer en 1940 a la localitat valenciana de Faura, al Camp de Morvedre. Els *Leonardos*, com coneixen els veïns aquesta família, sempre han estat gent de dreta i, com diuen al seu poble, "són una família de ric bressol". Com a premonició geogràfica, tots els *Leonardos* han viscut en l'an-

gué de la mà d'Emilio Attard. Don Emilio, que era advocat de la seua empresa, fundà el 1976 el Partit Regional Valencià i va fer convergir-hi sectors empresarials vinculats a Promobanc i al Banco de la Exportación, del qual era conseller Leonardo Ramón.

Durant tota la trajectòria d'UCD, Ramón continua fidel a Attard, s'alinea amb ell, i li fa importants treballs de *pasadís*. Ja durant aquesta època és qualificat com a personatge a qui agrada situar-se sempre en segon pla i actuar des de l'ombra. La seua fidelitat a Attard li va valer que el "pare de la Constitució" pressionara Josep Lluís Albinyana en el primer Consell pre-autonòmic per tal que li atorgara la conselleria d'Indústria i Comerç. Es va trencar així el pacte amb el sector liberal de la UCD, que apostava per Salvador Castellano, i Leonardo arribava al punt més àlgid de la seua carrera.

Durant els últims moments de vida d'UCD, el Richelieu de Faura, tot i ser fidel a Attard, es mostra com home pròxim a Abril Martorell i a José Luis Manglano. Quan el 1981 UCD celebra el Congrés de Mallorca en què es produeix un enfrontament entre els crítics, amb els quals s'alinea Attard, i els continuistes, on figura Manglano, Ramón sovinteja tant les reunions dels uns com dels altres. En el seu desig de mantenir-se en bones relacions amb tots els fronts, va subvencionar algunes plamfletades del GAV en els seus moments més violents, fins i tot quan UCD ja havia decidit desmarcar-se'n.

En els últims dies d'UCD, Leonardo Ramón s'alinea amb Mayren Beneyto contra els democratacristians que havien ocupat els principals càrrecs a l'executiva de València i decideix separar-se'n. Quan UCD es va desintegrar ell no tenia cap càrrec. Alguns interpreten aquesta circumstància com una manera hàbil d'allunyar-se d'un partit difunt.

Després de la desaparició d'UCD, Ramón reapareix en política de la mà de Lizondo, i se situa com el seu home de màxima confiança, ideal per a tasques subterrànies. Ser un expert supervivent de la política el fa un dels principals interessats en la unió PP-UV, més rendible electoralment que l'actual divisió per a la dreta econòmica valenciana, amb la qual té forts lligams.

Leonardo Ramón, l'home clau en la crisi d'UV. RAFA GIL

Popular i a Rita Barberà. Els èxits són del PP, Barberà només es fa responsable dels triomfs i no dels fracassos, dels quals responsabilitza UV".

Després del pacte municipal, Lizondo obre el teló i dona pas al tercer acte. Juntament amb els guionistes -Társilo Piles i Leonardo Ramón- elabora la seua ascensió a la presidència del partit, fet que provoca múltiples dissensions internes.

La seua aspiració finalitza en l'assemblea general, on Lizondo aconsegueix rellevar Ramón Izquierdo amb el suport de vora el 70 per cent dels compromissaris presents en la votació. El 30 per cent restant no s'hi va presentar. Aquest colp de mà de Lizondo es presenta a l'opinió pública com una necessitat de renovar el partit. Amb aquesta renovació, Leonardo

tiga "Avenida del Caudillo", avui convertida en Carrer Major. Des de jove Leonardo va treballar al magatzem de taronges per a l'exportació del seu avi, el més important de la comarca i que es troba al costat de l'estació de Quartell. Ara, ell és el president de Leonardo Ramón, SA.

Diuen que un dia Leonardo, a qui alguns del seus veïns atribueixen el malnom d'*El Cabut*, després d'una jornada dura de treball, va vendre la seua ànima al dimoni per tal de convertir-se en el cardenal Richelieu de la política valenciana. El preu pactat amb Llucifer va ser clar: convertir UV en una branca del PP. Operació que Ramón Quiles avui li atribueix no sols a ell, sinó també a Lizondo i a Tártilo Piles.

L'entrada de Ramón en la política vin-

V. L. / J. S

ENV, la incògnita

Esquerra Nacionalista Valenciana s'ha convertit de la nit al matí en el partit protagonista de l'actualitat política valenciana. Amb uns 300 militants i sense seu social coneguda, ha passat del l'anonimat a tenir, sense haver-se presentat a les últimes eleccions, un senador territorial i un regidor, que té el poder de donar l'alcaldia de l'Ajuntament de València a qui vulga.

ENV va ser fundada el 1978 sota el nom d'Unió Regional Valencianista. En aquell moment, el partit reunia Miguel Ramón Izquierdo i el seu fill, Vicent González Lizondo i l'actual regidora d'Educació, M. Dolores García Broch. A l'any següent, alguns sectors més reivindicatius del partit decidiren canviar la denominació i convertir-se en ENV. El canvi de nom incorporà també un canvi ideològic. El secretari general d'aquell moment, el metge Xavier Marí, declarava a EL TEMPS que el partit s'havia decantat cap al centre-esquerra i que havia aprofundit el "nacionalisme valencianista".

Aquell canvi d'orientació motivà la fugida dels noms adés mencionats, que passaren a formar, tres anys després, Unió Valenciana. Des d'aquell moment, el partit, que tenia la seua implicació màxima al districte marítim de València, va anar limitant la seua activitat, superat per UV, que va captar una bona part del seu electorat. ENV compartia amb UV l'anticatalanisme, tot i que molt més moderat i dialogant, però incorporava també un

Rafael Juan, president d'ENV.

RAFA GIL

component profundament antiespanyolista, que l'electorat no assumia i que li va fer perdre vots a favor del seu "fill" polític, UV.

Les últimes eleccions a les quals va comparèixer van ser les de 1987, en les quals va obtenir 3.000 vots. Des d'aquell moment, el partit va desmuntar la seua i algunes de les seues figures més destacades es van implicar en fors cívics de debat i opinió com Futur Valencià, fet que pot ser interpretat com un acostament a les postures de la *tercera via*.

El "retorn" de Miquel Ramón Quiles a ENV ha provocat un procés de reactivació del partit que, segons va indicar el

seu actual president, Rafael Juan, es trobava en una etapa de letargia. Rafael Juan, personatge conegut dins el món faller a qui Lizondo donà un càrrec en la Junta Central Fallera –del que acaba de dimitir "per coherència"– i Pep Velasco, president de la comissió gestora encarregada de refer la formació són els noms que més sonen al partit, juntament amb els nous incorporats, Ramón Quiles i Martínez de León.

A finals de la passada setmana, ENV va realitzar una reunió d'urgència a la seu de l'entitat cultural "valencianista" El Piló, a Burjassot (l'Horta), el director de la qual, Josep Barat, és membre del partit. La formació va decidir que l'acord entre Martínez de León i l'alcaldesa Rita Barberà havia estat precipitat i que seria el partit qui decidiria si s'havia de pactar i amb qui. ENV s'ha convertit en un mar d'incògnites. La pregunta més comuna en els ambients polítics de la ciutat és fins a qui punt un partit que es diu d'esquerra pot mantenir un pacte amb partits de dreta per donar suport al govern municipal del PP i UV. Altres rumors apunten que ENV podria canviar el seu nom per tal de donar cabuda a més militants d'UV, insatsfets amb la política del seu líder, González Lizondo, i reticents a entrar en un grup que es considera esquerrà. Hi ha, per últim, qui apunta que Ramón Quiles passarà a ser el nou líder d'ENV, les sigles, falta saber fins a quan, més polèmiques del País Valencià.

Jordi Sebastià

Ramón i Tàrsilo Piles són designats vicepresidents regionals del partit. La victòria lizondista, però, va anar precedida d'una campanya de desprestigi per part de Leonardo Ramón i de Tàrsilo Piles. "Tots dos, juntament amb destacats assessors com Vicent Ferrer, Alfonso Novo, Vicent Sanchis i José María Chiquillo, van recórrer comarca a comarca escampant insídies i venent la reforma del partit", assenyala Ramón Quiles.

En coincidència amb les afirmacions de Quiles, un destacat parlamentari autonòmic d'UV assenyala que "l'enfrontament entre Lizondo i Ramón Izquierdo va donar una imatge negativa al partit".

A partir de l'ascensió de Lizondo a la presidència del partit, la nova cúpula dirigent comença a obrir expedients contra aquells militants que discrepen pública-

ment del cabdill regionalista, a qui acusen, juntament amb Piles i Leonardo Ramón, d'intentar pactar amb el PP en les pròximes eleccions generals per tal d'integrar UV amb el PP.

Ens trobem al final de la crisi. Arriba l'estiu i la regidora d'Educació, María Dolores García Broch, és la primera a amenaçar d'anar-se'n al grup mixt si el PP no assumeix els seus peculiars plantejaments lingüístics. Però, l'advertència de García Broch queda en no-res. La següent dissensió es produeix quan Lizondo torna a exigir a Vicente Martínez Marco –la primera vegada ho va fer al març– la dimissió com a portaveu del grup provincial en la Diputació de València. L'enfrontament entre els dos dirigents porta la crisi al govern municipal, ja que Martínez Marco és, a més, regidor de Sanitat.

La filtració a la premsa per part de la cúpula d'UV d'un possible pacte establert a Madrid entre Ramón Quiles, Martínez Marco i Joan Oliver per donar l'alcaldia al PSOE és el quart acte que finalitza amb l'expedient obert contra Ramón Quiles. "La notícia va ser filtrada per Piles i Ramón. De fet, Joan Oliver va denunciar al consell nacional l'actitud dels dos. Acusació que no va ser desmentida per cap del dos, fins i tot ho van acceptar." assenyala Quiles.

L'expedient contra Quiles finalitza amb el seu ingrés, i el del seu amic Martínez León, en ENV. Així, la crisi d'UV es trasllada al govern municipal de València i amenaça de trencar la coalició de govern de la dreta valenciana.

Vicent Lafora